

Remissyttrande Ny möjlighet till uppehållstillstånd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avstyrka regeringens utkast till lagrådsremiss avseende Ny möjlighet till uppehållstillstånd när det gäller förslag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Kommunstyrelsen beslutar att avstyrka regeringens utkast till lagrådsremiss avseende Ny möjlighet till uppehållstillstånd när det gäller förslag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Sammanfattning

Regeringen har överlämnat ett utkast till lagrådsremiss avseende ett lagförslag om ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Förslaget innebär en ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och innebär att en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Lagändringarna föreslås träda i kraft 1 juni 2018.

Förslaget innebär att individer som saknar asylskäl ändå ska beviljas uppehållstillstånd på grund av att Migrationsverkets handläggningstider har varit långa. De långa handläggningstiderna har medfört att många av de som kom till Sverige som ensamkommande barn har hunnit bli vuxna innan Migrationsverket har fattat beslut i deras asylärende. Deras möjligheter att beviljas uppehållstillstånd har därmed försämrats. Det är beklagligt med de långa handläggningstiderna, men förklarligt med tanke på det stora antal asylsökande som kom till Sverige 2015. Kungsbacka kommun anser att uppehållstillstånd ska beviljas personer som har asylskäl såsom varandes flyktingar eller alternativt skyddsbehövande. Långa handläggningstider är inte ett skäl till annan bedömning utan skyddsbehovet ska bedömas utifrån den aktuella situationen.

Utkastet till lagrådsremiss föreslår även ändringar i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Förslaget innebär en ändring så att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Det saknas en konsekvensanalys av lagförslaget vad gäller kommunens kostnader och ansvar. Av förslaget framgår inte hur kommunens ökade kostnader ska finansieras om förslaget träder i kraft. Finansiering av asyl- och flyktingmottagande är ett statligt ansvar och regeringen har inte klargjort hur och i vilken utsträckning kommunen får kostnadstäckning för förslaget och vilket ansvar kommunen förväntas ta vad gäller skolgång, boende och olika stödinsatser.

Förutom att det saknas en konsekvensanalys vill Kungsbacka kommun även anmärka på den korta remisstiden. Remissinstanserna har mindre än en månad på sig att lämna synpunkter, vilket har försvårat arbetet med att sätta sig in i förslaget och skriva ett remissvar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2018-02-02

Justitiedepartementets utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, Ju2018/00750/L7

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Beskrivning av ärendet

Regeringen har överlämnat ett utkast till lagrådsremiss avseende ett lagförslag om ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Förslaget innebär ändringar i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige samt ändringar i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2018. Kungsbacka kommun är en av 30 kommuner som har bjudits in att vara remissinstans och remissen ska vara besvarad senast 20 februari 2018.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås att en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

- Utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket senast den 24 november 2015,
- det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle ha fattats, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,
- utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

- utläningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox.

Uppehållstillståndet ska vara 13 månader med möjlighet till förlängning. Ca 9 000 personer bedöms kunna omfattas av förslaget.

Den 20 juli 2016 infördes en lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Lagen gäller i tre år och innebär att möjligheterna till uppehållstillstånd har begränsats. Huvudregeln är att uppehållstillstånden är tidsbegränsade, men det finns möjlighet till förlängning om skyddsbehov fortfarande föreligger när tillståndet löper ut. Den som kan försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet kan beviljas ett permanent uppehållstillstånd när det tidsbegränsade tillståndet löper ut. För den som är under 25 år gäller detta endast om personen har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande.

Den 1 juni 2017 infördes möjligheter att få uppehållstillstånd för gymnasiestudier i den tillfälliga lagen. Reglerna innebär att vissa ungdomar kan få ett nytt eller längre tidsbegränsat uppehållstillstånd om de studerar på gymnasial nivå. Att studera i gymnasieskolan eller motsvarande är inte ensamt grund för att få uppehållstillstånd. Det krävs att det finns eller har funnits ett skyddsskäl eller att det finns verkställighetshinder för ungdomar under 18 år. Lagen gäller till och med den 19 juli 2019. Därefter träder lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå i kraft. Även denna lag är tidsbegränsad och innebär att det finns möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd vid försörjning.

De senaste åren har flera lag- och regeländringar inom asyl- och flyktingmottagande genomförts och kommunerna har fått anpassa sina verksamheter efter de förändringar som har gjorts, ofta med kort framförhållning. Detta nya lagförslag innebär återigen nya förutsättningar, med oklara konsekvenser för kommunen.

Flyktingpolitiken är ett statligt ansvar och statliga beslut ska finansieras fullt ut. De får inte riskera att leda till omprioriteringar eller skattehöjningar för kommunerna. Enligt förslaget kommer kostnaderna för kommunerna att öka och de förordningsförändringar som är nödvändiga bör enligt förslaget genomföras. Av förslaget framgår även att det är svårigheter att bedöma de ekonomiska effekterna och att regeringen kan behöva återkomma till riksdagen om behov av ytterligare anslagsökningar.

Regeringens syfte med förslaget är att ge en möjlighet till uppehållstillstånd för en grupp ungdomar vars utsikter till uppehållstillstånd försämrats på grund av långa handläggningstider hos Migrationsverket. Hade ungdomarna fått sina ansökningar prövade som barn hade deras förutsättningar att få uppehållstillstånd varit bättre än när prövningen sker när de är vuxna.

Förslaget omfattar även personer som har skrivits upp i ålder. En del av dessa var sannolikt under 18 år när de ansökte om asyl och en del var sannolikt över 18 år, fast de uppgav en lägre ålder. Att förslaget omfattar de personer som medvetet uppgett en minderårig ålder, innebär att en person som vid ansökan

om asyl ljög, får en ny chans till uppehållstillstånd medan en person som sanningsenligt uppgav att hen var över 18 år vid asylansökan inte får samma chans. Detta är inte ett rättssäkert förfarande.

För att få uppehållstillstånd grundat på en asylansökan krävs att personen är flykting eller alternativt skyddsbehövande. I undantagsfall kan asylsökande få uppehållstillstånd trots att de inte behöver skydd mot förföljelse. Det krävs då särskilda omständigheter som innebär att ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot Sveriges internationella åtaganden. Som exempel nämner Migrationsverket personer med synnerligen allvarligt hälsotillstånd eller personer som har utsatts för människohandel.

Kungsbacka kommun anser att uppehållstillstånd ska beviljas personer som har asylskäl såsom varandes flyktingar eller alternativt skyddsbehövande. Långa handläggningstider är inte ett skäl till annan bedömning utan skyddsbehovet ska bedömas utifrån den aktuella situationen.

Utkastet till lagrådsremiss innehåller också förslag om att anpassa lag (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, så att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Detta ökar möjligheterna att klara studierna för dem som har svårt att fullfölja ett nationellt program att få uppehållstillstånd enligt regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå och därefter permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Detta anser Kungsbacka kommun kan vara positivt, men eftersom förslaget saknar konsekvensanalys av vad detta skulle innebära för kommunerna kan kommunen inte ställa sig bakom förslaget till ändring i lagen.

Karin Martinsson

Integrationschef